700р.

Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь
Беларускі дзяржаўны педагагічны універсітэт

НЯМЕЦКА-БЕЛАРУСКІ СЛОЎНІК

да "Практычнага курсу нямецкай мовы
для студэнтаў гуманітарных факультэтаў"

Мінск 1994

СкладальнікI: В.Г.МалевIч, К.Ф.Дуброўская, Н.I.АрхIпава

Зацверджана кафедрай замежных моў
(пратакол № 7 ад 31.04.94)

СлоўнIк прызначаны для студэнтаў гуманIтарных факультэтаў. У слоўнIк уключаны фанетычныя I граматычныя тэрмIны, а таксама словы, словазлучэннI I выразы, якIя ахоплIваюць тэматыку: "Мова I маўленне", "Сям'я", "Iнстытут", "Працоўны дзень студэнта", "БIблIятэка", "Выхадны дзень студэнта", "ГерманIя", "Аўстрыя", "Нямецкая мова", "Выбар прафесII".

LEKTION I

Thema: Die Familie — Сям'я

Aktiver Wortschatz

der Name -ns, -n	Iмя
17 Jahre alt sein	быць ва ўзросце
geboren sein	нарадзIцца
tätig sein	працаваць
arbeiten als	працаваць у якасцI
von Beruf sein	па прафесII
die Großeltern (Pl)	бабуля I дзядуля
die Großmutter -, ¨	бабуля
der Großvater -s, ¨	дзядуля
der Vater -s, ¨	бацька
die Mutter -, ¨	мацI
der Sohn -es, ¨e	сын
die Tochter -, ¨	дачка
der Bruder -s, ¨	брат
die Schwester -, -n	сястра
der Onkel -s, -	дзядзька
die Tante -, -n	цётка
der Neffe -n, -n	пляменнIк
die Nichte -, -n	пляменнIца
der Vetter -s, -n	стрыечны, дваюрадны брат
die Kusine -, -n	стрыечная, дваюрадная сястра
verheiratet sein	быць жанатым /замужам/
bestehen (bestand, bestanden) aus D.	складацца /з ч.-н./
mit sieben Jahren	ва ўзросце сямI гадоў
schwärmen (-te, -t) für A.	марыць
bejahrt sein	пажылы, у гадах
eine Rente erhalten	атрымлIваць пенсIю
den Haushalt führen (versehen)	займацца хатняй гаспадаркай
sorgen (-te,-t) für A.	клапацIцца /пра каго-небудзь/
helfen (half, geholfen) bei D.	дапамагаць /у чым-н./
der Verwandte -n, -n	сваяк
zu Gast kommen	прыходзIць у госцI
aufmerksam sein zu D.	быць уважлIвым /да каго-н./

MERKEN SIE!

Ich möchte mich vorstellen	Я хацеў бы адракамендавацца
im ersten Studienjahr stehen (sein)	вучыцца на першым курсе
alle Hände voll zu tun haben	быць вельмI заняты
Wir verstehen uns gut.	Мы жывем дружна.

LEKTION 2

Thema: Die Hochschule	Iнстытут

Aktiver Wortschatz

die Hochschule -, -n	Iнстытут
das Gebäude -s, -	будынак
reich sein an D.	быць багатым /чым-н./
sich befinden (befand sich, sich befunden)	знаходзIцца
der Studentenausweis -es, -e	студэнцкI бIлет
das Studienbuch -es, ¨er	залIковая кнIжка
studieren (-te, -t) an D.	вывучаць; вучыцца /у ВНУ/
das Studium -s, -en	вучоба; заняткI; вывучэнне
der Rektor -s, -en	рэктар
der Prorektor -s, -en	прарэктар
der Lesesaal -s, ¨e	чытальная зала
der Hörsaal -s, ¨e	лекцыйная аўдыторыя
der Seminarraum -es, ¨e	аўдыторыя
die Aula -, -en	актавая зала
leiten (-te, -t) A.	кIраваць /чым-н., кIм-н./
die Versammlung -, -en	сход
betreuen (-te, -t) A.	курыраваць, кIраваць
der Lehrstuhl -s, ¨e	кафедра
die Fakultät -, -en	факультэт
die Fachrichtung -, -en	спецыяльнасць
fachlich	спецыяльны; прафесIйны
das Lehrfach -es, ¨er	вучэбны прадмет
das Direktstudium -s, -dien	стацыянарнае навучанне
das Abendstudium -s, -dien	вячэрняе навучанне
das Fernstudium -s, -dien	завочнае навучанне
die Prüfung -, -en	экзамен
die Vorprüfung -, -en	залIк
die Aufnahmeprüfung -, -en	уступны экзамен

ablegen (-te, -t)	здаваць /экзамен, залIк/
dauern (-te, -t)	цягнуцца; працягвацца
die Ausbildung -, -en	навучанне
erlernen (-te, -t)	вывучаць
obligatorisch	абавязковы; абавязкова
die Erziehung -, -en	выхаванне
das Stipendium -s, -dien	стыпендыя

MERKEN SIE !

an der Spitze	на чале
der Kulturabend	вечар самадзейнасцI
die Veranstaltung	мерапрыемства
das Amtszimmer	кабIнет
der Prorektor für Studienangelegenheiten	прарэктар па вучэбнай працы
der Prorektor für Forschungsangelegenheiten	прарэктар па навуковай працы
der Honorarlehrer	выкладчык-пагадзIннIк
das Erdgeschoß	першы паверх

LEKTION 3

Thema: Das Studium	Вучоба

Aktiver Wortschatz

das Tagewerk (der Arbeitstag) -es, -e	працоўны дзень
aufstehen (stand auf, aufgestanden)	уставаць
wecken (-te, -t)	будзIць
einschalten (-te, -t)	уключаць
ausschalten (-te, -t)	выключаць
sich anziehen (zog an, angezogen)	апранацца
sich kämmen (-te, -t)	прычэсвацца
das Frühstück -s, -e	снеданне
das Mittagessen -s, -	абед
das Abendbrot -es, ¨e	вячэра
verlassen (verließ, verlassen) A.	пакIдаць
sich beeilen (-te, -t)	спяшацца
zu Fuß gehen	IсцI пешкI
fahren (fuhr, gefahren) mit D.	ехаць /на чым-н./
an Ort und Stelle sein	быць на месцы
zu Ende sein	заканчвацца

100 der Studienfreund -es, -e	аднакурснIк
eintreten (trat ein, eingetreten)	увaходзIць
die Mensa -, -en	сталоўка
das Selbststudium -s, -dien	самастойная вучоба
die Fachliteratur -,	лIтаратура па спецыяльнасцI
das Lehrmittel -s, -	тэхнIчныя сродкI
arbeiten (-te, -t) an D.	працаваць /над чым-н./
sich vorbereiten (-te, -t) auf A.	рыхтавацца /да ч.-н./
der Gruppensekretär -s, -e	староста групы
Tennis (Fußball, Volleyball, Federball, Basketball) spielen	Iграць у тэнIс/футбол, валейбол, бадмIнтон I г. д./
sich erholen (-te, -t)	адпачываць
schreiben (schrieb, geschrieben) an A.	пIсаць /каму-небудзь/
fernsehen (sah fern, ferngesehen)	глядзець тэлеперадачу
sich ins Bett legen (zu Bett gehen)	класцIся спаць
einschlafen (schlief ein, eingeschlafen)	заснуць

MERKEN SIE!

in Anspruch nehmen	займаць многа часу
zur rechten Zeit	своечасова
(etw. D.) große Bedeutung zukommen	надаваць вялIкае значэнне
das Bett machen	прыбIраць пасцель
Es ist die höchste Zeit!	Ужо даўно пара!
Die Zeit ist knapp!	Мала часу!

LEKTION 4

Thema: Die Bibliothek — БIблIятэка

Aktiver Wortschatz

die Bibliothek -, -en	бIблIятэка
der Bibliothekar -s, -e	бIблIятэкар
die Freihandbibliothek -, -en	б-ка свабоднага доступу
die Einzelausgabe -, en	асобнае выданне
die Gesamtausgabe -, -n	поўны збор твораў
die Buchnummer -, -n	шыфр
das Nachschlagewerk -s, -e	даведнIк
die Neuerscheinung -, -en	навIнка

der Bücherbestand -es, -e	кнIжны фонд
benutzen (-te, -t)	карыстацца /чым-небудзь/
die Abteilung -, -en	аддзел
die schöngeistige Literatur	мастацкая лIтаратура
der Verfasser -s, -	аўтар
der Titel -s, -	назва, загаловак
die Leihfrist -, -en	тэрмIн абанемента
vorweisen (wies vor, vorgewiesen)	прадъяўляць
ein Formular ausfüllen	запоўнIць бланк
bestellen (-te, -t)	заказаць
der Bestellschein -s, -e	бланк заказу /у бIблIятэцы/
aushändigen (-te, -t)	уручаць
fragen (-te, -t) nach D.	пытаць; даведацца /пра к.-н./
das Bücherregal -s, -e	кнIжная палIца
einschlägig	адпаведны
gehören (-te, -t) zu D.	аднос Iцца
die Arbeitsbedingungen (Pl)	умовы працы
schöpferisch	творчы
vorzüglich	цудоўны, найлепшы
150 auswählen (-te, -t)	выбIраць
nötig	неабходны
besitzen (besaß, besessen)	уладаць, мець, валодаць
zufrieden sein mit D.	быць задаволеным /ч.-н., кIм-н./
zurückgeben (gab zurück, zurückgegeben)	вяртаць, вароча ць

MERKEN SIE!

ein Buch ausleihen	браць кнIгу ў бIблIятэцы
Ich bin in der Bibliothek eingetragen.	Я запIсаны ў бIблIятэцы.
die Benutzungsordnung einhalten	правIла карыстання
in einigen Fällen	у некаторых выпадках

LEKTION 5

Thema: Die Freizeit — Вольны час

Aktiver Wortschatz

der Ruhetag -es, -e	выхадны дзень

das Wochenende -s, -n	канец тыдня
sich unterhalten (unterhielt sich, sich unterhalten) mit D. über A.	гутарыць, гаварыць /с к.-н. пра што-небудзь/
vorschlagen (schlug vor, vorgeschlagen)	прапанаваць
die Sportsendung -, -en	спартыўная перадача
das Fernsehen -s, -	тэлебачанне
die Übertragung -, -en	перадача, трансляцыя
die Unterhaltungsmusik -, -	лёгкая музыка
das Schauspielhaus -es, ⸚er	тэатр
warten (-te, -t) auf A.	чакаць /каго-н., што-н./
der Spielplan -s, ⸚e	рэпертуар
das Filmtheater -s, -	кIнатэатр
das Lichtspielhaus -es, ⸚er	кIнатэатр
synchronisiert	дублIраваны
der Schwarzweißfilm -s, -e	чорна-белы фIльм
der Farbfilm -s, -e	каляровы фIльм
der Hauptfilm -s, -e	асноўны фIльм
der Dokumentarfilm -s, -e	дакументальны фIльм
die Wochenschau -, -en	агляд за тыдзень
die Eintrittskarte -, -en	уваходны бIлет
der Zuschauerraum -es, ⸚e	глядзельная зала
die Regie -, -en	рэжысура
der Kameramann -es, ⸚er	аператар
das Drehbuch -es, ⸚er	сцэнарый
der Schauspieler -s, -	артыст, акцёр
im Vorverkauf besorgen	купIць папярэдне
das Parkett -s, -e	партэр
der Scheinwerfer -s, -	пражэктар
die Bühne -, -n	сцэна
die Besetzung -, -en	склад /акцёраў/
Beifall klatschen	апладзIраваць
die Vorstellung -, -en	паказ, спектакль; сеанс
der Zuschauer -s, -	глядач

MERKEN SIE!

Die Eiskunstveranstaltungen	спаборнIцтва па фIгурнаму катанню
gesagt, getan!	сказана - зроблена!

auf einen guten Gedanken kommen	прыходзIць да думкI
begeistert sein von D.	быць у захапленнI /ад ч.-н./
die Aufführung ist ein großer Erfolg	спектакль мае вялIкI поспех
Tschüs!	бывай /це/!
guter (schlechter) Laune sein	быць у добрым /дрэнным/ настроI

LEKTION 9

Thema: Die Bundesrepublik Deutschland ФРГ

Aktiver Wortschatz

die Bundesrepublik Deutschland (die BRD)	Федэратыўная РэспублIка ГерманII
die Besatzungszone -, -n	акупацыйная зона
aufteilen (-te, -t)	дзялIць, раздзяляць
die Siegermacht -, ⸚e	краIна-пераможца
verwalten (-te, -t)	кIраваць
Großbritanien	ВялIкабрытанIя
Frankreich	Францыя
das Bündnis -ses, -se	саюз
das Bundesland -es, ⸚er	федэратыўная зямля
der Raum -es, ⸚e	прастора; памяшканне
gehören (-te, -t) zu D.	аднosIцца /да ч.-н./; уваходзIць
niedrig	нIзкI
sich erheben (erhob sich, sich erhoben)	узвышацца
der Nebenfluß -sses, ⸚sse	прыток
münden (-te, -t)	упадаць
die Ebene -, -n	раўнIна
die Hochebene -, -n	пласкагор'е
malerisch	жывапIсны
der Niederschlag -es, ⸚e	ападкI /мн. л./
Bayern	Баварыя
der Böhmer Wald	БагемскI Лес /горы/
begrenzen (-te, -t) A.	абмяжоўваць
die Vertretung -, -en	прадстаўнIцтва
die Alpen	Альпы
das Oberhaupt -es, ⸚er	галава /дзяржавы/
die Gesetzgebung -, -en	заканадаўства
völkerrechtlich	заснаваны на мIжнародным праве

mitwirken (-te, -t)	удзельнIчаць
leistungsfähig	прадуктыўны; магутны
das Fahrzeug -es, -e	транспартны сродак
das Flugzeug -es, -e	самалёт
reichen (-te, -t)	распрасцIрацца; хапаць
entscheidend	рашаючы

MERKEN SIE!

ins Leben treten	з'явIцца
die Benilux-Länder(Belgien, die Niederlande, Luxemburg)	БенIлюкс-краIны /БельгIя, НIдэрланды, Люксембург/
das heißt	гэта значыць
das Alpenvorland	прадгор'е Альпаў
die Europäische Wirtschaftsgemeinschaft	Еўрапейская эканамIчная садружнасць
der Gemeinsame Agrarmarkt	Агульны аграрны рынак

LEKTION IO

Thema: Österreich — Аўстрыя

Aktiver Wortschatz

Österreich	Аўстрыя
der Österreicher -s, -	аўстрыец
erwähnen (-te, -t)	упамIнаць
die Urkunde -, -n	дакумент, грамата
zunächst	спачатку
die Nationalität -, -en	нацыянальнасць
unabhängig	незалежны
die Befreiung -,	вызваленне
Portugal	ПартугалIя
Schottland	Шатландыя
der Repräsentant -en, -en	прадстаўнIк
der Binnenstaat -es, -en	дзяржава, аддаленая ад мора
unterscheiden (unterschied, unterschieden)	адрознIваць
kühl	халаднаваты
trocken	сухI
der Produzent -en, -en	вытворца
das Geschäft -es, -e	справа; крама

beständig	устойлIвы
der Bereich -s, -e	галIна, сфера; кампетэнцыя
vorherrschen (-te, -t)	пераважаць
erst	толькI
das Erdinnere	недры зямлI
der Bergbau -s,	горны промысел, горная справа
das Handwerk -s, -e	рамяство
der Massenartikel -s, -	прадмет шырокага ўжытку
der Exportartikel -s, -	прадмет экспарту
der Roggen -s,	жыта
die Gerste -,	ячмень
der Mais -es, -e	кукуруза
das Holz -es, ¨er	драўнIна
die Zuckerrübe -, -n	цукровы бурак
der Ackerbau -s,	земляробства
die Viehzucht -,	жывёлагадоўля
zeugen (te, -t) von D.	сведчыць /пра што-н./
ereignisreich	багаты на падзеI
festhalten (hielt fest, festgehalten) an A.	прытрымлIвацца
ernennen (ernannte, ernannt) zu D.	назначаць /каго-н. на якую-н. пасаду/

MERKEN SIE!

Sitten und Bräuche	норавы I звычаI
der Altweibersommer	бабIна лета
im Vergleich zu D.	у параўнаннI /з чым-н., кIм-н./

LEKTION II

Thema: Die Sprache — Мова

Aktiver Wortschatz

der Stamm -es, ¨e	племя, род, сям'я
die Mundart -, -en	гаворка, дыялект
erlernen (-te, -t)	вывучаць
der Wortschatz -es, ¨e	запас слоў
die Angleichung -, -en	прыпадабленне, асIмIляцыя
die Muttersprache -, -n	родная /матчына/ мова
die Fremdsprache -, -en	замежная мова

die Bühnensprache -, -n	лІтаратурная мова, мова тэатра
die Schriftsprache -, -n	пІсьмовая лІтаратурная мова
das Schreiben -s, -	пІсьмо
deutschsprachig	той, хто гаворыць па-нямецку
muttersprachig	тое, што адносІцца да роднай мовы
fremdsprachig	Іншамоўны,замежны
mehrsprachig	многамоўны
die Verkehrssprache -, -n	размоўна-гутарковая мова
die Umgangssprache -, -n	гутарковая мова
die Rede -, -n	мова; размова
die Färbung -, -en	адценне, афарбоўка, тон
lebendig	жывы
der Alltag -s, -e	штодзень, будны дзень
verwenden (-te, -t)	прымяняць
die Schwierigkeit -, -en	цяжкасць
erkennen (erkannte, erkannt)	пазнаваць
der Dolmetscher -s, -	перакладчык
herausbilden (-te, -t)	фармІраваць
zusammenwachsen (wuchs zusammen, zusammengewachsen)	злІцца /перан./
die Aufzeichnung -, -en	запІс

MERKEN SIE!

der Nicht-Stammesgenosse	той, хто не належыць да роду
... wie ihm der Schnabel gewachsen ist	размаўляць як бог на душу пакладзе
der Meilenstein	веха
sogenannt	так званы
die Befürchtung äußern	выказваць апасні

LEKTION I3

Thema: Der Beruf — ПрафесІя

Aktiver Wortschatz

der Beruf -es, -e	прафесІя
ehrenvoll	пачэсны
der Lehrer -s, -	настаўнІк
anvertrauen (-te, -t) D.	давяраць
riesig	вялІкІ, велІзарны

die Schatzkammer -, -n	скарбнІца
verpflichtet sein	быць абавязаным
die Voraussetzung -, -en	меркаванне; перадумова
herangehen (ging heran, herangegangen) A.	падыходзІць, наблІжацца /да к.-н./ брацца, прымацца /за што-н./
aufhören (-te, -t)	спыняць
die Umwelt -, -en	акружаючае асяроддзе
formen (-te, -t)	фармІраваць
die Weltanschauung -, -en	светапогляд
das Vorbild -es, -er	прыклад; узор
verlangen (-te, -t)	патрабаваць
achten (-te, -t) A.	паважаць
unterstützen (-te, -t)	падтрымлІваць
verstehen (verstand, verstanden)	разумець; умець
begreifen (begriff, begriffen) A.	разумець, ахоплІваць розумам
die Kameradschaftlichkeit	сяброўства
die Ehrlichkeit	сумленнасць
die Menschlichkeit	чалавечнасць
die Feinfühligkeit	чуткасць, чуласць, спагадлІвасць
die Geduld	цярплІвасць, цярпенне
pflegen (-te, -t)	мець звычку; даглядаць /к.-н./
entdecken (-te, -t)	адкрываць, знаходзІць
schaffen (schuf, geschaffen)	тварыць, ствараць

MERKEN SIE!

von Kindheit an	з маленства
einen Fehler begehen	зрабІць памылку /памылІцца/

Phonetische Termini

das Alphabet -(e)s, -e	алфавIт
die Aussprache -, -n	вымаўленне
aussprechen (sprach aus, ausgesprochen)	вымаўляць
betonen (-te, -t)	рабIць нацIск
die Betonung -, -en	нацIск, акцэнт
der Buchstabe -n, -n	лIтара
buchstabieren (-te, -t)	чытаць па лIтарах
der Einsatz -es, ¨e	прыступ
fester ~	цвёрды прыступ
die Intonation -, -en	Iнтанацыя
die interrogative (fragende) ~	узыходняя ~
die progrediente (weiterweisende) Intonation	незакончаная ~
die terminale (abgeschlossene) ~	зыходная ~
der Konsonant -en, -en	зычны
kurz	кароткI
lang	доўгI
der Laut -es, -e	гук
die Silbe -, -n	склад
die geschlossene ~	закрыты ~
die offene ~	адкрыты ~
die positionell geschlossene ~	умоўна закрыты ~
stimmhaft	звонкI
stimmlos	глухI
verdoppelt	падвойны
der Vokal -s, -e	галосны

SAGEN SIE DEUTSCH!

I. Як вымаўляецца гэта слова? 2. У Вас добрае вымаўленне, але гук "t" павIнен гучаць цвярдзей. 3. Не звяртайце ўвагI на вымаўленне, гаварыце смялей! 4. ЦI правIльны нацIск у гэтым слове? 5. Выканаем некалькI практыкаванняў па вымаўленнI ў нямецкай мове. 6. Нямецкае лIтаратурнае вымаўленне цяжкае /лёгкае/.

Grammatische Termini

das Adjektiv -s, -e	прыметнIк
das Adverb -s, -ien	прыслоўе
die Adverbialbestimmung -, -en	акалIчнасць
der Artikel -s, -	артыкль
das Attribut -(e)s, -e	азначэнне
der Attributsatz -es, ¨e	даданы азначальны сказ
der Ausrufesatz -es, ¨e	клIчны сказ
der Aussagesatz -es, ¨e	апавядальны сказ
bestimmt	пэўны /азначальны/
die Bruchzahl -, -en	дробавы лIчэбнIк
der Dativ -s, -e	давальны склон
die Deklination -, -en	скланенне
die schwache ~	слабае ~
die starke ~	моцнае ~
die gemischte ~	камбIнаванае ~
deklinieren (-te, -t)	скланяць
das Demonstrativpronomen -s,-mina	указальны займеннIк
die Doppelkonjunktion -, -en	парны злучнIк
der Eigenname -ns, -n	уласны назоўнIк
die Endung -, -en	канчатак
das Femininum -s, -na	назоўнIк жаночага роду
der Finalsatz -es, ¨e	даданы сказ мэты
das Fragezeichen -s, -	пытальнIк
das Fragewort -es, ¨er	пытальнае слова
das Futurum -s, -ra	будучы час
die Gegenwart - ,	цяперашнI час
der Genus -, -nera	стан
der Genitiv -s, -e	родны склон
gerade	прамы
das Geschlecht -s, -er	род
die Grundform -, -en (die Leitform, die Stammform)	асноўная форма
das Grundzahlwort -es, ¨er	колькасны лIчэбнIк
der Hauptsatz -es, ¨e	галоўны сказ
das Hilfsverb -es, -en	дапаможны дзеяслоў
der Imperativ -s, -e	загадны лад
das Indefinitpronomen -s, -mina	неазначальны займеннIк
der Indikativ -s, -e	абвесны лад

der Akkusativ -s, -e	вінавальны склон
der Fragesatz -es, ¨e	пытальны сказ
die Höflichkeitsform -, -en	форма ветлівага звароту
der Infinitiv -s, -e	неазначальная форма, інфінітыў
intransitiv	непераходны
invertiert	адваротны
der Kausalsatz -es, ¨e	дададзены сказ прычыны
der Komparativ -s, -e	вышэйшая ступень
der Konditionalsatz -es, ¨e	дададзены сказ умовы
die Konjugation -, -en	спражэнне
konjugieren (-te, -t)	спрагаць
der Konjunktiv -s, -e	умоўны лад
die ~~Konjugation~~ Konjunktion -, -en	злучнік
der Lokalsatz -es, ¨e	дададзены сказ месца
das Maskulinum -s, -na	назоўнік мужчынскага роду
der Modalsatz -es, ¨e	дададзены сказ спосабу дзеяння
das Modalverb -s, -en	мадальны дзеяслоў
der Modus -, -di	лад
der Nominativ -s, -e	назоўны склон
der Nebensatz -es, ¨e	дададзены сказ
negativ	адмоўны
das Neutrum -s, -ra	назоўнік ніякага роду
das Objekt -s, -e	дапаўненне
der Objektsatz -es, ¨e	дададзены дапаўняльны сказ
das Ordnungszahlwort -s, ¨er	парадкавы лічэбнік
das Partizip -s, -ien	дзеепрыметнік
das Passiv -s, -	залежны стан
das Perfekt -s, -e	прошлы час /перфект/
die Person -, -en	асоба
das Personalpronomen -s,-mina	асабовы займеннік
der Plural -s, -e (die Mehrzahl)	множны лік
das Plusquamperfekt -s, -e	прошлы час /плюсквамперфект/
der Positiv -s, -e	простая ступень
das Possessivpronomen -s, -mina	прыналежны займеннік
das Prädikat -s, -e	выказнік
das Prädikativ -s, -e	іменная частка выказніка
das Präfix -es, -e	прыстаўка
die Präposition -, -en	прыназоўнік
das Präsens -, -sentia	цяперашні час

460 das Präteritum -s, -ta	просты прошлы час
das Pronominaladverb -s, -ien	займеннікавае прыслоўе
das Reflexivverb -s, -en	зваротны дзеяслоў
das Relativpronomen -s, -mina	адносны займеннік
der Relativsatz -es, ¨e	дададзены адносны сказ
der Satz -es, ¨e	сказ
das Satzgefüge -s, -	складаназалежны сказ
die Satzreihe -, -n	складаназлучаны сказ
der Singular -s, -e (die Einzahl)	адзіночны лік
der Stamm -es, ¨e	корань слова
der Stammvokalwechsel -s, -	змена каранёвага галоснага
die Steigerungsstufe -, -n	ступень параўнання
der Stoffname -ns, -n	рэчыўны назоўнік
das Subjekt -es, -e	дзейнік
das Substantiv -s, -e	назоўнік
der Superlativ -s, -e	найвышэйшая ступень
der Temporalsatz -es, ¨e	дададзены сказ часу
transitiv	пераходны
trennbar	аддзяляльны
die Übergangsgruppe -, -n	пераходная група
der Umlaut -es, -e	умляут
unbestimmt	неазначальны
unpersönlich	безасабовы
untrennbar	неаддзяляльны
unverändert	нязменны
das Verb -s, -en	дзеяслоў
die Vergangenheit	прошлы час
der Vergleich -es, -e	параўнанне
die Verneinung -, -en	адмоўе
der Vorgang -s, ¨e	дзеянне
die Zahl -, -en	лік
die Zeitform -, -en	форма часу
481 die Zukunft -,	будучыня; будучы час

SAGEN SIE DEUTSCH!

I. Вы гаворыце /размаўляеце/ па-нямецку? 2. Што значыць /абазначае/ гэта слова? 3. Гэтыя словы трэба запомніць. 4. Я не зразумеў гэтага сказа 5.Як перакласці гэты сказ? 6. Я не ўсё разумею. 7. Як сказаць па-нямецку? 8. Я чытаю па-нямецку, але размаўляю яшчэ слаба.

ДАДАТАК

Зрабіце пераклад наступных практыкаванняў на нямецкую мову:

№ 9, старонка I0

I. У мяне ёсць сябар. 2. Ён жыве ў Кіеве. 3. Мой сябар ужо жанаты. 4. Яго сям'я невялікая. 5. Яна складаецца з трох чалавек. 6. Мой сябар працуе, а па вечарах вучыцца. 7. Ён хоча стаць інжынерам. 8. Яго жонка працуе выхавальніцай у дзіцячым садку. 9. Ёй 2I год. I0. У іх ёсць сын. II. Сыну 2 гады. I2. У майго сябра жыве бабуля. I3. Яна ўжо на пенсіі і вядзе хатнюю гаспадарку, клапоціцца пра ўнука. I4. Сям'я майго сябра вельмі дружная. I5. Яны заўсёды ўважлівыя адзін да аднаго.

Скажыце па-нямецку:

I. Я вучуся на першым курсе. 2. Мы жывем дружна. 3. Дзе Вы нарадзіліся? 4. Я нарадзілася ў вёсцы. 5. Я нарадзіўся ў горадзе. 6. Ці вялікая Ваша сям'я? 7. Вы замужам /жанаты/? 8. Кім працуе Ваша маці? 9. Чым займаецца Ваш бацька? I0. Мы часта ходзім адзін да аднаго. II. Скажыце, калі ласка, як Вас завуць? I2. Дазвольце адрэкамендавацца. I3. Я хацеў бы з Вамі перапісвацца. I4. Сёння вечарам я пазнаёмлю Вас з маімі сябрамі.

№ 4, старонка I9

I. Маскоўскі універсітэт быў заснаваны ў I755 годзе па ініцыятыве М.В.Ламаносава. 2. Універсітэт быў цэнтрам навукі і культуры. 3. Тут вучыліся многія пісьменнікі: Фанвізін, Грыбаедаў, Лермантаў, Бялінскі, Герцэн, Чэхаў. 4. У Маскоўскім універсітэце працавалі Жукоўскі, Ціміразеў, Сечанаў, Паўлаў і іншыя вучоныя. 5. Дзекабрысты Кахоўскі, Мураўёў, Трубяцкой, Якушкін - выпускнікі універсітэта. 6. Раней універсітэт меў 4 факультэты: фізіка-матэматычны, медыцынскі, юрыдычны і гісторыка-філасофскі. 7. З I940 года універсітэт носіць імя яго заснавальніка - М.В.Ламаносава. 8. Універсітэт імя М.В.Ламаносава рыхтуе высокакваліфікаваныя кадры. 9. Тут працуе лепшы выкладчыцкі састаў. I0. Універсітэт мае цяпер I8 факультэтаў, 294 кафедры, 2 інстытуты і 4 даследчыя інстытуты. II. Ва ўніверсітэце вучыцца звыш 2 800 студэнтаў з 85 краін свету. I2. Універсітэт імя М.В.Ламаносава падтрымлівае цесныя кантакты з універсітэтам імя Гумбальдта ў Берліне.

Скажыце па-нямецку:

I. Інстытут мае II факультэтаў. 2. Многія факультэты маюць завочнае аддзяленне. 3. Ты займаешся ў педагагічным універсітэце? 4. Многія студэнты нашага ўніверсітэта вядуць даследчую работу. 5. Як рыхтуюць настаўнікаў у Вашым універсітэце? 6. Я хацеў бы сустрэцца з прафесарам /дацэнтам, выкладчыкам/. 7. Над чым працуе зараз кафедра замежных моў? 8. Пры універсітэце маюцца музей, лабараторыі, выставы.

№ 8, старонка 32

I. Бібліятэка і чытальная зала нашага інстытута знаходзіліся раней на другім паверсе. 2. Бібліятэка нашага інстытута працавала цэлы дзень. 3. Мы часта наведвалі бібліятэку нашага інстытута. 4. Там стаяла многа высокіх кніжных паліц. 5. Тут ляжала мастацкая і спецыяльная літаратура. 6. На стале ляжалі новыя газеты і часопісы. 7. Студэнты чыталі часопісы па спецыяльнасці на замежных мовах. 8. У чытальнай зале студэнты рыхтаваліся да семінараў і дакладаў. 9. Тут заўсёды панавала цішыня. I0. Студэнты ахвотна працавалі ў чытальнай зале нашага інстытута.

Скажыце па-нямецку:

I. Не спазняйцеся, калі ласка! 2. Не спяшайцеся, мы маем яшчэ час! 3. Яшчэ вельмі рана. 4. Ужо зусім позні час. 5. Што Вы робіце на занятках? 6.Бібліятэкі заўсёды былі скарбніцай чалавечай думкі. 7. У наш час шырокае распаўсюджванне атрымалі асабістыя бібліятэкі. 8. Трэба пракансультавацца з бібліятэкаркай або паглядзець у каталогу. 9. У чытальнай зале маюцца адкрытыя фонды мастацкай літаратуры і перыёдыкі - гэта вельмі зручна. I0. Што Вы ведаеце пра Францыска Скарыну? II. Адна з вядучых тэм нашай публіцыстыкі - экалогія.I2. Трэба ведаць правілы карыстання бібліятэкай.

№ I4, старонка 4I

I. Ты не ведаеш, што сёння ідзе ў Оперным тэатры? 2. Спектакль меў вялікі поспех? 3. Што Вам не спадабалася ў новай п'есе? 4.Станіслаўскі быў геніяльным рэжысерам і вялікім акцёрам. 5. Мы ішлі дадому пешкі і размаўлялі пра спектакль і пра акцёраў. 6. Пасля трэцяга акта мы доўга апладзіравалі. 7. Мінчане часта наведваюць оперы рускіх кампазітараў: Глінкі, Чайкоўскага, Барадзіна, Мусаргскага. 8. Драму Фрыдрыхa Шылера "Марыя Cцюарт" я бачыла тры гады назад. 9. Калі адбудзецца прэм'ера гэтай п'есы? I0. Аперэты Імрэ

Кальмана ведае ўвесь свет. II. У канцы спектакля артыстам I рэжысеру падарылI кветкI, I2. Адкрыццё Маскоўскага Мастацкага тэатра адбылося ў I898 годзе п'есай "Цар Фёдар IаанавIч". П'еса мела вялIкI поспех.

Скажыце па-нямецку:

У тысяча дзевяцьсот дваццаць чацвёртым годзе было створана Белдзяржкiно. 2. Першы беларускI мастацкI фIльм - гэта "Лясная быль" Юрыя Тарыча. 3. Першы дзяржаўны тэатр быў адкры ы ў рэспублIцы ў I920 годзе. 4. Зараз - гэта БеларускI акадэмIчны дзяржаўны тэатр Iмя ЯнкI Купалы. 5. На гэтым тыднI Iдуць спектаклI па п'есах А.Макаёнка, К.КрапIвы. 6. Я хачу пачуць беларускую эстрадную /лёгкую, сур'ёзную, сучасную/ музыку.7. ЯкIя фестывалI або конкурсы праводзIць музыкальная Беларусь? 8. Я вялIкI прыхIльнIк /аматар/ тэатральнага мастацтва. 9. ЦI ведаеце Вы Iмёны беларускIх выдатных дзеячаў культуры?

№ I3, старонка 88

I. Чырвона-бела-чырвоны з'яўляюцца нацыянальнымI колерамI АўстрыI. 2. З I955 года Аўстрыя - незалежная дзяржава. 3. Цукровыя буракI - важнейшая сельскагаспадарчая раслIна АўстрыI. 4. Спачатку Вена была сталIцай Германскай IмперыI, затым АўстрыI. 5. Паўночныя I ўсходнIя часткI ЦIроля складаюць аўстрыйскую федэратыўную зямлю ЦIроль. 6. ТолькI 40% усIх аўстрыйцаў маюць узрост да 30 гадоў. 7. Каля I07 000 маладых аўстрыйцаў вучацца ва ўнIверсIтэтах краIны. 8. Футбол I катанне на лыжах - самыя любIмыя вIды спорта ў АўстрыI. 9. Дзяржава клапоцIцца пра тое, каб жанчыны ў АўстрыI былI раўнапраўнымI членамI грамадства. I0. Колькасць старых людзей у АўстрыI ўвесь час расце. II. У АўстрыI яшчэ сёння жывуць шматлIкIя старыя звычаI I норавы. I2. Ва ўсIм свеце Аўстрыю называюць краIнай музыкI. I3. Тут жылI I тварылI Бетховен, Моцарт, Гайдн, Брамс, Штраус I Легар.

Скажыце па-нямецку.

I. У I990 годзе адбыўся працэс аб'яднання абедзвюх нямецкIх дзяржаў. 2. СталIцай аб'яднанай ГерманII стаў БерлIн. 3. У Боне знаходзIцца федэральны ўрад. 4. У сукупнасцI аб'яднаная ГерманIя налIчвае звыш 80 мIльёнаў жыхароў. 5. Яна займае плошчу амаль у 356км^2 I адмIнIстратыўна падзяляецца на I6 федэральных зямель.

6. ГерманIя мяжуе з дзевяццю краIнамI.

№ 22, старонка II3

I. Дзяржава ўдзяляе вялIкую ўвагу падрастаючаму пакаленню. 2. Маладое пакаленне - надзея кожнага народа. 3. Асоба настаўнIка, яго чалавечнасць, часнасць I аб'ектыўнасць Iмпануюць дзецям. 4. Стаўшы дарослымI, мы ўспамIнаем нашу першую настаўнIцу. 5. ПедагагIчнае ўменне заключаецца ў тым, каб раскрыць усе таленты вучня, навучыць яго разумець навакольны свет I самому разумець дзIцячую душу. 6. НастаўнIк павIнен быць для вучняў прыкладам ва ўсIм. 7. НастаўнIк выхоўвае дзяцей перш за ўсё сваIмI паводзIнамI ў класе I аднюсIнамI да вучняў. 8. Праблемы выхавання маладога пакалення адносяцца да самых актуальных праблем нашага часу.

ЗМЕСТ

Вучэбнае выданне

НЯМЕЦКА-БЕЛАРУСКІ СЛОЎНІК

да "Практычнага курсу па нямецкай мове для студэнтаў гуманітарных факультэтаў"

Малевіч Валянціна Георгіеўна
Дуброўская Кацярына Фёдараўна
Архіпава Наталля Ільінічна

Падпісана ў друк 24.05.94. Фармат 60 х 80 I/I6.
Пагара друк. № 2. Афсетны друк. Ум. друк.арк. I,4.
Ум. фарт.- адб. I,2. Ул.- выд. арк. I,0. Тыраж I00 экз.
Заказ 523. Цана 700 р.

Ратапрынт БДПУ. 220809, г. Мінск, вул. Савецкая, I8.

